

El constructor del Turó de la Peira, una vida envoltada de silenci

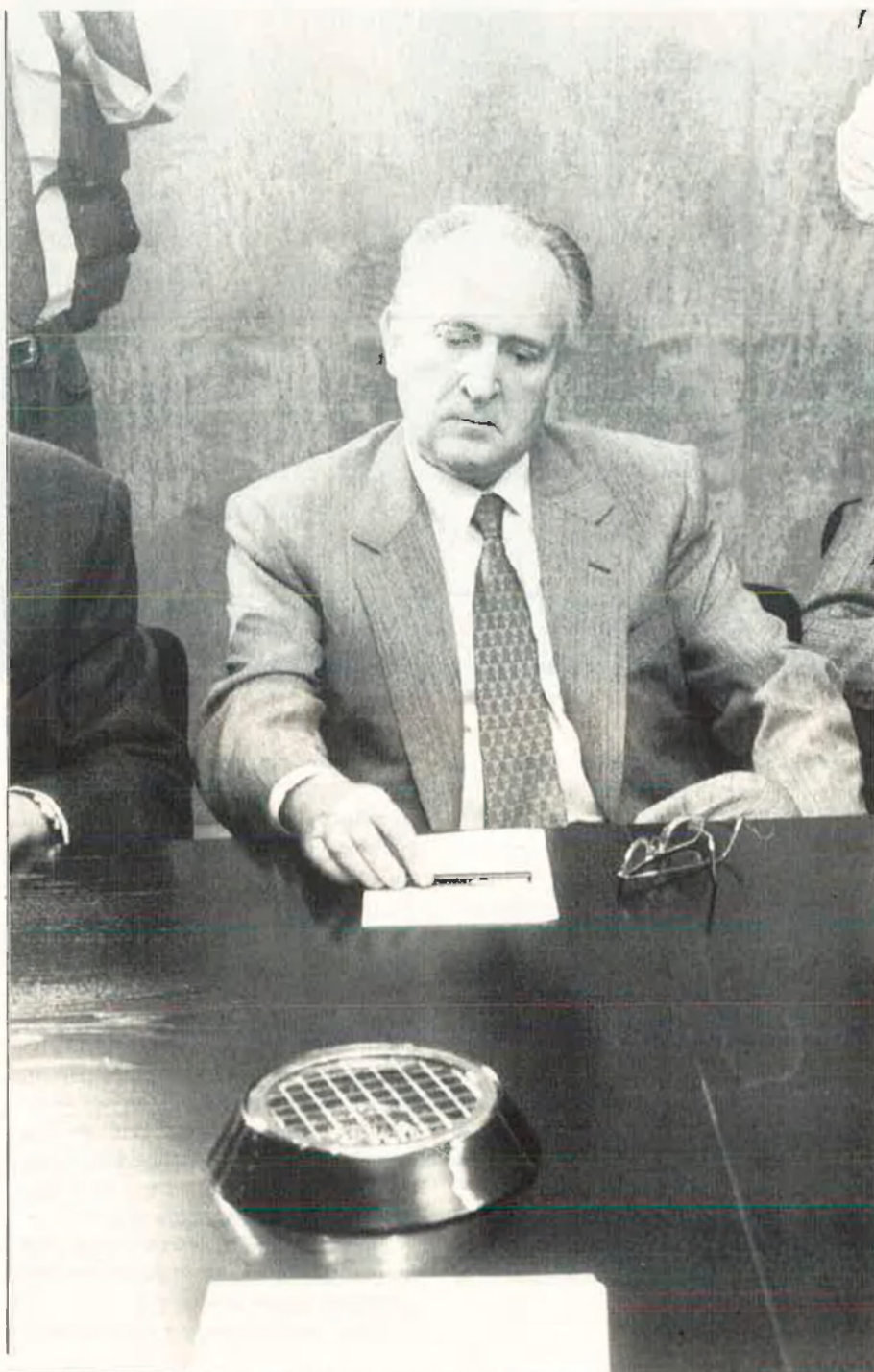
Romà Sanahuja, discret constructor

Malgrat dur més de quaranta anys dedicat a la construcció, la vida del patriarca barceloní de la construcció, Romà Sanahuja, ha estat prou discreta. Això no obstant, discreta no vol dir que poc agitada, sobretot arreu del conflicte de les bigues aluminoses.

Romà Sanahuja Bosch, de 84 anys d'edat, és el constructor —entre altres— de la majoria dels edificis del Turó de la Peira, barri barceloní on viuen al voltant de 25.000 persones, i ha saltat a l'actualitat per l'enfonsament d'un edifici al carrer del Cadí, el passat 11 de novembre, que va ocasionar la mort d'una dona.

El constructor, segons ha pogut saber EL TEMPS, es troba reclòs en la seva finca de Valldoreix, i no sempre per voluntat pròpia. Un diari barceloní, al poc temps d'esclatar el conflicte que ha fet dissortadament popular el nom del constructor del Turó de la Peira, va tractar d'establir contacte amb ell, i va tenir la fortuna que el mateix Romà Sanahuja Bosch va despenjar el telèfon. El constructor, a les preguntes del periodista, va dir, enfàticament, que ell no s'amagava de res ni de ningú, i que si ho desitjaven els concediria una entrevista en aquell mateix moment. Romà Sanahuja i els periodistes van citar-se al cap de vint minuts, però al lloc de la trobada en comptes de presentar-s'hi el constructor, va aparèixer una persona del servei de relacions públiques de l'empresa que lidera el patriarca Sanahuja. Aquesta persona va dir als periodistes que, a causa de l'avanzada edat de Romà Sanahuja Bosch, i per problemes de salut, la família del constructor barceloní tractava que aquest es mantingués tan lluny com fos possible de la premsa i dels periodistes.

L'anècdota indica que Romà Sanahuja Bosch és acuradament vigilat pels seus familiars, a fi que el conflicte en què s'ha vist involucrat l'afecti tan poc com sigui possible. Les relacions exteriors de l'ancià constructor barceloní són prou controlades, fins al punt que se li oculten les notícies que sobre ell publiquen els diaris. Segons s'apunta, Romà Sanahuja Bosch té un caràcter autoritari i vehe-ment, i, si d'ell depengués, les entrevistes

i aparicions en premsa en relació al conflicte del Turó de la Peira i les "bigues aluminoses" serien habituals, de manera que es trobaria encapçalant la pròpia defensa pública contra les acusacions de tota mena que aquests dies està sent objecte. El telèfon de la seva casa de Valldoreix, però, ara com ara, és interceptat per una veu masculina que afirma que "aquí no viu ningú que es digui així".

Aquesta línia de silenci és la que segueix la família Sanahuja des que la seva empresa principal, Immobiliària Sanahuja, SA (ISSA), va veure's afectada

per l'enfonsament del carrer Cadí. I no sense motiu, ja que quan el divendres 1 de febrer d'enguany, Romà Sanahuja Pons, fill de Romà Sanahuja Bosch, va acudir al jutjat d'instrucció número 1 de Barcelona per declarar davant del jutge Joaquim Aguirre, que du les diligències del cas, uns dos-cents veïns del Turó de la Peira van concentrar-se a l'entrada de la sala amb la intenció d'agredir-lo. Romà Sanahuja fill va haver de ser custodiat per la guàrdia civil per protegir-lo de les ires dels veïns, que van arribar a sacsejar-lo.

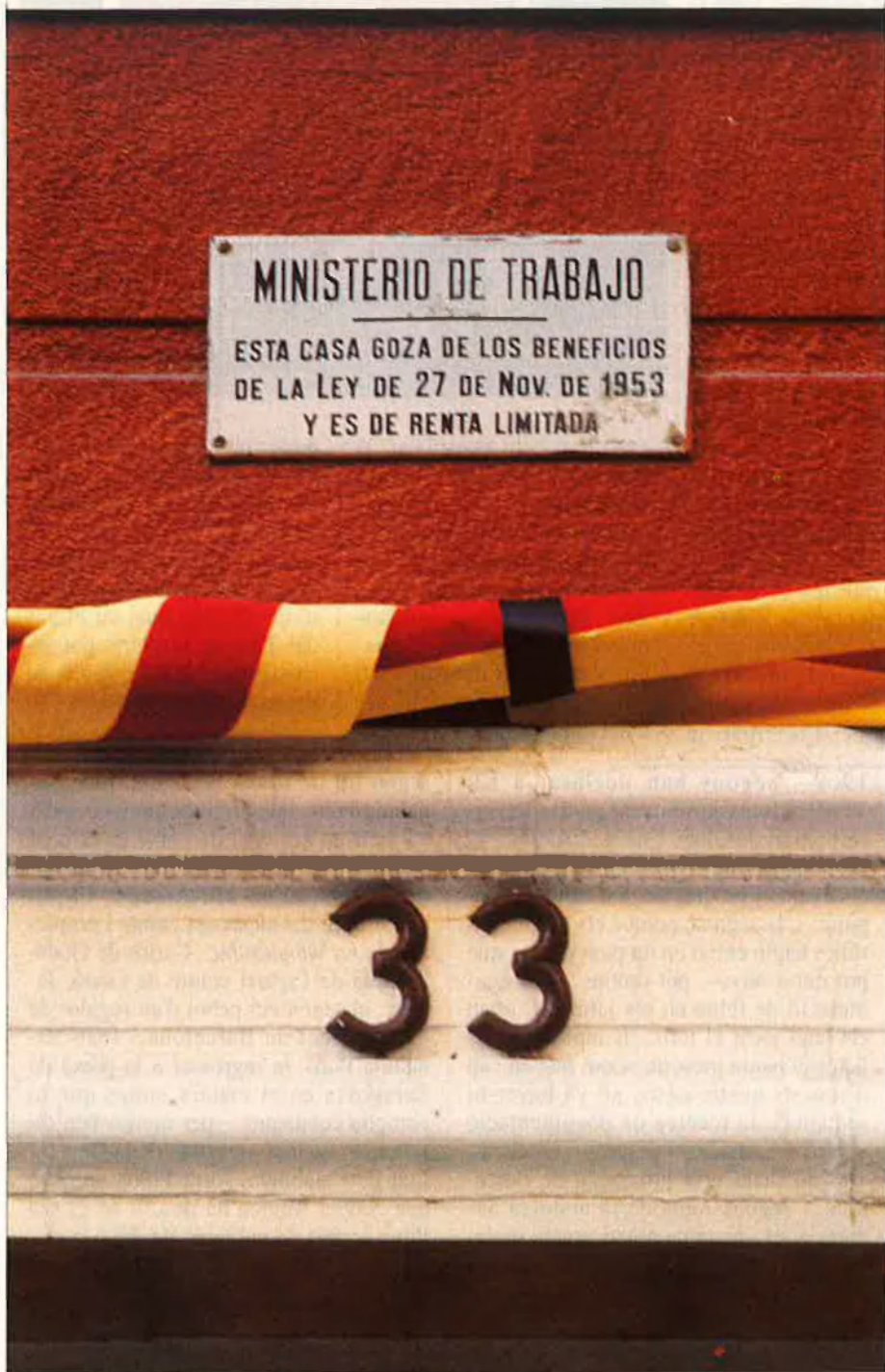
Per evitar la mateixa situació, quan quatre dies més tard Josep Canela Tomàs, arquitecte que va encarregar-se de la construcció de la majoria de les vivendes del Turó de la Peira, va anar a declarar al jutjat, va marxar per una porta del darrere per tal de defugir la presència dels veïns i dels periodistes. La discreció de la família Sanahuja es fa, a la vista dels fets, totalment comprensible.

Discreció que, d'altra banda, ha presidit en gairebé tot moment la gestió empresarial de la família. Romà Sanahuja Bosch, casat amb Francesca Pons Ferreras, va tenir tres fills: Romà, Joan i Maria Àngels Sanahuja Pons, tot tres immersos en les activitats immobiliàries de la família. De fet, els cinc membres formen part dels consells d'administració de la majoria d'empreses de Romà Sanahuja pare, entre les quals hi figura Immobiliària Diagonal Centro, SA (Indicessa), creada el novembre de 1970 i participada pel Banco de Europa i el grup suís d'assegurances Winterthur, que promou la coneguda com *superilla de cases* de la Diagonal de Barcelona.

Com se sap, la *superilla* consisteix en el projecte d'un centre hotel·ler-recreatiu entre els carrers d'Entença i Numància a l'altura de la Diagonal —on hi havia abans la coneguda discoteca *Bikini*—, que significa una inversió de 30.000 milions de pessetes. En la presentació d'aquest projecte Romà Sanahuja Bosch i Romà Sanahuja Pons —dies abans que caigués l'edifici del carrer de Cadí— van aparèixer junts públicament per darrera vegada.

Amb anterioritat, Romà Sanahuja Bosch, i amb això ens remuntem ja al 1980, va fer una presentació a la premsa del projecte de construir un refugi antiatòmic al jardí de la seva casa a Valldoreix, refugi que tindria capacitat per a una vintena de persones i que comptaria amb tota mena de luxes.

La inculpció de Romà Sanahuja Bosch per l'enfonsament parcial de l'edifici del Turó de la Peira no ha estat l'única topada del constructor amb la justícia. Aquesta vegada —21 de gener d'enguany— el jutge ha inculpat el constructor barceloní i l'arquitecte Josep Canela Tomàs d'imprudència temerària amb resultat de mort, malgrat que en un principi es pensava que no hi hauria causa contra Romà Sanahuja Bosch, ja que la responsabilitat jurídica prescriu als deu anys, i la construcció de la vivenda esfondrada va dur-se a terme a principis dels anys seixanta. Per contra, el jutge

Les bigues aluminoses, un problema que sols acaba de començar

L'enfonsament parcial de l'edifici del carrer Cadí, al Turó de la Peira, amb la conseqüència d'un mort, posava de manifest un gravíssim problema que afectava prop de 100.000 pisos d'arreu del Principat: el problema de les "bigues aluminoses". En l'auge de la construcció que es va viure a Catalunya entre 1950 i 1970 —es parla que en aquest període es van construir al voltant de 600.000 habitatges— es va emprar amb profusió el ciment aluminós, compost que té els avantatges d'endurir-se en menys de 48 hores i que posseeix un sorprenent índex inicial de resistència.

El ciment aluminós va entrar a l'estat espanyol el 1929 via Cementos Molins, amb patent del grup francès Lafarge. Tot i que era més car que el clàssic portland, també era més productiu, ja que s'assecava més aviat.

El 1968 el ciment aluminós va deixar d'utilitzar-se, perquè es van comercialitzar ciments de major qualitat, tot i que no es va il·legalitzar fins el 1977. L'inconvenient essencial del ciment aluminós és la seva poca resistència a la humitat i a la calor, que fa

que les bigues construïdes amb aquest material sofreixin un ràpid procés de degradació. Per aquesta causa, el fet que gairebé el 50 % dels edificis construïts al Principat entre 1950 i 1970 tinguessin en major o menor proporció el ciment aluminós com a component en les seves bigues, indica que el cas del número 33 del carrer Cadí és només l'esclat d'un problema que amenaça, si no es prenen mesures, de generalitzar-se de manera alarmant.

El Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Barcelona, junt amb amb el Ministeri d'Obres Públiques i Urbanisme espanyol (MO-PU) i l'ITEC (Institut de la Tecnologia de l'Edificació de Catalunya) entre altres, està en un procés d'estudi dels edificis construïts amb bigues aluminoses i la detecció del seu grau de degradació. Segons fonts del Col·legi d'Aparelladors, a curt termini no s'espera que hi hagi resultats, tot i que a mitjà termini és de preveure que les investigacions comencin ja a donar fruits.

El problema de les bigues aluminoses no és solament patrimoni del Principat, ja

JORDI MORERA

que, com hem assenyalat, la patent prové de l'estat francès, on el cens d'edificis construïts amb bigues fetes de ciment aluminós abasta gairebé els 3 milions d'unitats. Per solucionar la qüestió, el govern francès va establir a principis dels anys 80 un programa d'actuació per rehabilitar vivendes econòmi-

ques; programa que, en aplicar-se, ha comportat l'enderrocament de més de 500.000 habitatges.

La solució al conflicte generat per les vigues aluminoses té un alt cost que, en el cas del Turó de la Peira, pot ascendir als 12.000 milions de pessetes.

E.F.

ha determinat que la presumpta responsabilitat del constructor barceloní prescriuria, no als deu anys de la construcció de l'edifici, sinó als deu anys de l'esfondrament, i per aquesta raó, com que la querella va ser presentada als pocs dies de l'enfonsament de l'habitatge, ha estat admesa a tràmit.

Anteriorment, Romà Sanahuja Bosch, segons va informar *La Vanguardia* el passat novembre, va ser acusat el 1953 de rebre diners per sota mà per a adjudicar vivendes i trencar diversos acords verbals amb els llogaters d'uns pisos que tenia a la Travessera de les Cortes; el 1954 va ser detingut per estafa; el 1957 va ser denunciat i processat per alterar el preu de les coses i el 1961, per cobrar suplementes en el lloguer.

La prescripció d'aquests càrrecs —el

1969—, segons han declarat a *EL TEMPS* fonts jurídiques, podria haver-se produït per dues causes distintes: la primera, perquè el querellant no hagi dut endavant el procés, per les raons que siguin; i, la segona, perquè els tràmits jurídics hagin entrat en un punt mort —que pot durar anys— per motius d'una acumulació de feina en els jutjats, i, quan els hagi tocat el torn, els hipotètics delictes ja hagin prescrit. Com que en cap d'aquests quatre casos no va haver-hi sentència, la recerca de documentació —gairebé trenta anys després— en els arxius de l'audiència provincial de Barcelona, i segons fonts de la mateixa audiència, és una tasca pràcticament inviable.

Igualment conflictius amb la justícia han estat diversos episodis de la vida del

segon fill de Romà Sanahuja, Joan Sanahuja Pons, que el 28 de juny de 1958 va tenir un accident de cotxe en el qual van morir atropellats Enrique de Godó, de 22 anys, i Luís Mir Andreu. El primer era fill del aleshores comte i propietari de *La Vanguardia*, Carlos de Godó, i germà de l'actual comte de Godó, Javier; el segon era nebot d'un regidor de l'ajuntament de Barcelona. Joan Sanahuja Pons va ingressar a la presó de Saragossa en el mateix temps que hi complia condemna —per motius ben diferents— l'actual president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, situació que Xavier Muñoz ha descrit en el seu llibre acabat de publicar *De dreta a esquerra*.

Eduard C. Fonts